

Memo

Onderwerp
Natuurbranden

Door het vuur voor veilige natuur

De commissaris van de Koning van de provincie Noord-Brabant, Prof. dr. W.B.H.J. (Wim) van de Donk, heeft het eindrapport en eindadvies van de Taskforce Natuurbranden ontvangen.

Taskforce natuurbranden

In december 2015 heeft de commissaris het eindrapport van de Taskforce Natuurbranden in ontvangst genomen en de Taskforce opgeheven nadat hij deze in 2011 had ingesteld voor de provincie Noord-Brabant. Dit deed hij samen met de voorzitters van de drie Brabantse veiligheidsregio's als reactie op de grote branden op de Strabrechtse heide (2010) en op de Kalmthoutse heide (2011) en naar aanleiding van de daarmee samenhangende inspectierapporten over natuurbranden. In deze rapporten concludeerde de Inspectie Veiligheid en Justitie dat Nederland niet goed is voorbereid op onbeheersbare natuurbranden en dat gemeenten, hulpdiensten, natuurbeheerders en ondernemers beter moeten samenwerken om onbeheersbare natuurbranden te voorkomen en om de schade beperkt te houden bij toch optredende natuurbranden.

Kalmthoutse heide (2011)

De opdracht aan de Taskforce Natuurbranden luidde dan ook: het vertalen van de aanbevelingen van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid naar de situatie in Brabant. Voorbeelden daarvan waren het in beeld brengen van de natuurbrandrisico's en de mogelijkheden om deze te verminderen, alsmede het verbeteren van de samenwerking tussen de betrokken partijen.

Datum
3 maart 2016

Documentnummer

Aan
Leden AB veiligheidsregio

Kopie aan
CdK

van
R. (Robby) Brekelmans

Telefoon
(073) 681 22 93

Email
rbrekelmans@brabant.nl

Belangen

Bij verschillende natuurbranden deed zich ook nog een “ramp na de ramp” voor. Gemeenten werden na het blussen van de brand geconfronteerd met torenhoge kosten van de brandbestrijding. Ook leidden de bos- en duinbranden in de gemeente Bergen (Noord-Holland) tot een jarenlange, substantiële terugval van de lokale vrijetijdseconomie.

Kortom, voldoende urgentie om onbeheersbare natuurbranden te voorkomen! Desondanks bestond er tot voor kort weinig aandacht en beleid ten aanzien van natuurbranden. De focus lag vooral op de brandbestrijding en behoorde daarmee schijnbaar tot de exclusieve verantwoordelijkheid van de brandweer. Andere partijen, zoals natuurbeheerdersorganisaties of gemeenten, voelden zich niet betrokken en niet (mede-) verantwoordelijk. Aan natuurbrandpreventie werd niet gedacht en niet gedaan, terwijl hiermee wel veel veiligheidswinst kon worden behaald. Net als in andere delen van Nederland hadden we in Brabant geen objectief beeld van de aard en omvang van de natuurbrandrisico's, noch van de mogelijkheden om deze risico's te reduceren.

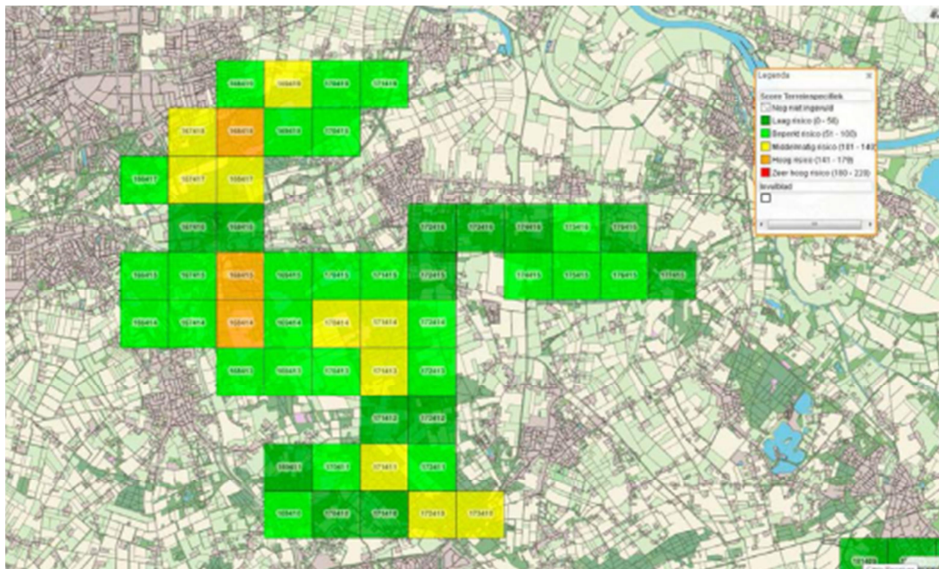
Datum

3 maart 2016

Documentnummer

Risico-indexkaarten

In 2011 bestond in Brabant geen objectief beeld van de natuurbrandrisico's, noch van de mogelijkheden om iets aan deze risico's te doen. Daarom heeft de taskforce in drie pilotgebieden de risico's in kaart gebracht met behulp van de zogeheten risico-indexkaarten natuurbranden ofwel RIN's. Toen die methode een succes bleek, zijn deze RIN's ook opgesteld in alle andere grotere Brabantse natuurgebieden. Het maken van deze RIN's is gefinancierd door de provincie Noord-Brabant.

Voorbeeld: RIN-kaart De Maashorst: Totaalscore Terreinspecifiek (brandbaarheid vegetatie en omgeving)

Daarmee zijn de natuurbrandrisico's voor alle circa 20 grotere natuurgebieden in Brabant inzichtelijk. Per natuurgebied zijn preventieve maatregelpakketten opgesteld, waarmee de risico's kunnen worden teruggedrongen.

Geen duidelijke taak- en verantwoordelijkheidsverdeling

Evenals in de taskforce, is ook door de Landelijke Kerngroep Natuurbranden (hierna LKN), geconstateerd dat het realiseren van natuurbrandpreventieve maatregelen vaak wordt bemoeilijkt, zo niet onmogelijk gemaakt, doordat niemand echt probleemeigenaar is en niemand doorzettingsmacht heeft. Dit komt omdat er in Nederland in wet en beleid geen duidelijke taak- en verantwoordelijkheidsverdeling bestaat rond natuurbrandpreventie.

Op verzoek van de taskforce en de andere LKN-partners heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie toegezegd te willen komen tot landelijke afspraken voor een adequate verantwoordelijkheidsverdeling. Inmiddels heeft de minister aan CdK Polman van de provincie Zeeland gevraagd het voortouw te nemen bij het opstellen van dergelijke afspraken. Verwacht wordt dat CdK Polman medio 2016 met voorstellen hiervoor zal komen.

Datum

3 maart 2016

Documentnummer

Hoe te organiseren

Voorkomen moet worden dat de bereikte resultaten "op de plank" belanden of dat de urgentie voor natuurbranden naar de achtergrond schuift door andere onderwerpen die de aandacht opeisen. Daarom is een systematiek voorgesteld om natuurbrandpreventie op de bestuurlijke en ambtelijke agenda's te houden, totdat er landelijk afspraken zijn gemaakt die dat wellicht meer automatisch afdwingen c.q. vanzelfsprekend maken. Het systeem van borging omvat drie elementen, namelijk: driemanschappen, internaliseren en provinciale coördinatie.

Driemanschappen

De uitvoering van de maatregelen wordt belegd bij zogenoemde driemanschappen. Een driemanschap is een samenwerkingsverband van gemeente(n), veiligheidsregio/brandweer en natuurbeheerder(s), onder leiding van een burgemeester. Het is aan dit driemanschap om de realisering van de risico-reducerende maatregelen te organiseren en te coördineren, en de voortgang hiervan op gezette tijden te rapporteren aan de commissaris. Dit dient niet alleen de veiligheid van de burgers en mensen die de natuur- en recreatiegebied bezoeken, maar het beschermt ook de financiële en economische belangen van de regio.

Internaliseren

Internaliseren ofwel verinnerlijken van natuurbrandpreventie in het beleid en in het reguliere werkproces vormt een belangrijke bouwsteen om de aandacht voor de natuurbrandproblematiek vast te houden. Het is en blijft dan ook een verantwoordelijkheid van alle betrokken organisaties om hierop alert te blijven en elkaar hierop aan te spreken. Ook binnen de driemanschappen vormt internaliseren een aandachtspunt.

Provinciale coördinatie

Het sluitstuk wordt gevormd door de provinciale coördinatie. Het is aan de provincie om de samenwerking in de driemanschappen en op de voortgaande internalisering van natuurbrandpreventie te blijven volgen en indien nodig te stimuleren, zowel bij de partners als bij de provincie zelf.